

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Wojska Polskiego 5
tel./ fax (59) 8345147
tel. (59) 8345313
e-mail: pcprczluchow@gmail.com
internet: www.pcprczluchow.pl

***Indywidualny program usamodzielnienia
wychowanka placówki na podstawie art. 88 ustawy
o pomocy społecznej***

uzgodniony z Panią/Panem

we współpracy z

.....

opracowany na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r, poz. 1876 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012r, poz. 954);

I. INFORMACJE O WYCHOWANKU

1. Imiona
2. Nazwisko
3. Data i miejsce urodzenia
4. PESEL
5. Miejsce zamieszkania
6. Miejsce stałego/czasowego zameldowania
7. Miejsce zameldowania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej
8. Telefon
9. Podstawa umieszczenia w pieczy zastępczej
10. Formy pieczy zastępczej, w których wychowanek przebywał:
 - a), data przybycia, data opuszczenia
 - b), data przybycia, data opuszczenia
 - c), data przybycia, data opuszczenia
 - d), data przybycia, data opuszczenia
 - e), data przybycia, data opuszczenia
11. Orzeczenie o niepełnosprawności
12. Planowany termin opuszczenia placówki

II. INFORMACJE O OPIEKUNIE USAMODZIELNIENIA

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Adres zamieszkania, telefon
4. Wykształcenie
5. Wykonywany zawód/miejsce zatrudnienia

III. SYTUACJA RODZINNA

Matka

1. Imię i nazwisko
2. Adres
3. Warunki finansowe
4. Warunki mieszkaniowe
5. Możliwość pomocy i wsparcia dla wychowanka

Ojciec

1. Imię i nazwisko
2. Adres
3. Warunki finansowe
4. Warunki mieszkaniowe

5. Możliwość pomocy i wsparcia dla wychowanka

Rodzeństwo

.....
.....

Dziadkowie

.....
.....

Inne osoby utrzymujące kontakt z wychowankiem

.....
.....

ZADANIA, SPOSÓB I TERMINY REALIZACJI PROGRAMU USAMODZIELNIENIA

IV. UZYSKANIE WYKSZTAŁCENIA I KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH ZGODNIE Z MOŻLIWOŚCIAMI I ASPIRACJAMI

1. Posiadane wykształcenie
2. Opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego (ile lat)
3. Plan kontynuowania nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się **na czas nauki**, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą **25 roku życia**.

W związku z tym z pomocy na kontynuowanie nauki mogą skorzystać najpóźniej do

Pomocy tej udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki – **Powiat**

Lp.	Plan realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne i wspomagające
1			
2			
3			
4			

V. POMOC W ZNALEZIENIU PRACY

Pomocy w uzyskaniu zatrudnienia udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej - **Powiat**

Lp.	Plan realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne i wspomagające
1			
2			
3			
4			

VI. POMOC W UZYSKANIU ODPOWIEDNICH WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH

Pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej – **Powiat**

Lp.	Plan realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne i wspomagające
1			
2			
3			
4			

VII. POMOC W USTALENIU UPRAWNIENÍ DO UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

.....
.....
.....
Osoby odpowiedzialne i wspomagające
.....

VIII. POMOC PRAWNA, PSYCHOLOGICZNA I SOCJALNA

.....
.....
.....

IX. POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE (plan, sposób realizacji, termin)

Może zostać wypłacona **po się po ukończeniu nauki**. W uzasadnionych przypadkach starosta może wypłacić pomoc pieniężną na usamodzielnienie w trakcie trwania nauki, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą **25 roku życia**.

Pomocy tej udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki – **Powiat**

Deklaruję, że pomoc ta będzie przeznaczona na **zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby**

.....
.....
.....
.....

Osoby odpowiedzialne i wspomagające

.....

X. POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE (plan, sposób realizacji, termin)

Pomocy pieniężnej na zagospodarowanie udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej – **Powiat**

.....
.....
.....
.....

Osoby odpowiedzialne i wspomagające

.....

XI. Obowiązki osoby usamodzielnianej, opiekuna usamodzielnienia i przedstawiciela PCPR

Ustalono, że współpraca wychowanka, opiekuna usamodzielnienia i przedstawiciela PCPR będzie dotyczyła realizacji przez cały okres usamodzielniania następujących zadań:

1) w przypadku **osoby usamodzielnianej**:

- realizacja poszczególnych postanowień indywidualnego programu usamodzielnienia w wyznaczonych terminach,
- ścisła współpraca z opiekunem, pracownikiem PCPR,
- stawiennictwo na wezwania mające na celu omówienie przebiegu procesu usamodzielnienia,

- informowanie organu udzielającego pomocy o każdorazowej zmianie sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności o przerwaniu nauki,
- w przypadku kontynuowania nauki – aktywne uczestnictwo w zajęciach szkolnych, osiąganie jak najlepszych wyników w nauce oraz przedkładanie w okresach wskazanych przez PCPR pisemnego zaświadczenia potwierdzającego fakt kontynuowania nauki z zaznaczeniem jej trybu,
- uczestnictwo w innych formach zajęć wskazanych przez pracownika socjalnego mających na celu jej życiowe usamodzielnienie;

2) w przypadku **opiekuna usamodzielnienia:**

- znajomość dokumentacji i drogi życiowej wychowanka,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych usamodzielnianego, wsparcia przy wypełnianiu dokumentów urzędowych,
- współpraca z rodziną osoby usamodzielnianej, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz informowanie PCPR o ważnych zmianach dotyczących sytuacji socjalno-bytowej wychowanka mających wpływ na otrzymywaną pomoc,
- utrzymywanie stałego kontaktu z wychowankiem, kontrolowanie, czy prawidłowo wywiązuje się z ustaleń zawartych w indywidualnym programie usamodzielnienia, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji szkolnej,
- ciągła ocena realizacji IPU oraz – w razie konieczności – jego modyfikacja;

3) w przypadku **przedstawiciela PCPR:**

- udzielanie poradnictwa i kierowanie do instytucji świadczących pomoc: poradnictwo psychologiczne, prawne,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, wspieranie w celu wdrażania aktywności i samodzielności życiowej oraz przyjmowanie wniosków o przyznanie i udzielenie pomocy,
- ciągła ocena realizacji IPU oraz – w razie konieczności – pomoc przy jego modyfikacji.

Oświadczam, że zobowiązuje się do wykonywania obowiązków przewidzianych dla pełnionej roli podczas realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Mam świadomość, że w przypadku nie dotrzymania warunków zawartych w niniejszym Indywidualnym Programie Usamodzielnienia wszelka pomoc może być wstrzymana.

Zatwierdzony Indywidualny Program Usamodzielnienia wraz z zobowiązaniem osoby usamodzielnianej do realizacji IPU jest podstawą do przyznania pomocy.

.....
(osoba usamodzielniana)

.....
(opiekun usamodzielnienia)

.....
(Pracownik PCPR)

.....
(Kierownik PCPR)

Sporządzony w trzech jednobrzmiących egzemplarzach (dla osoby usamodzielnianej, opiekuna usamodzielnienia PCPR w Człuchowie) w dniu

Data sporządzenia

PRAWA I OBOWIĄZKI OSOBY USAMODZIELNIANEJ

Osoba usamodzielniana zostaje objęta pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną (poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, wspieranie w kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym, motywowanie do kontynuowania nauki i podnoszenia kwalifikacji), a także pomocą:

- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- pieniężną na usamodzielnienie - udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym (ten rodzaj pomocy polega na umożliwieniu wskazania kwater prywatnych do wynajęcia, pomoc w zamieszkanu w bursie, udzielanie wskazówek przy poszukiwaniu stancji, jeśli powiat posiada mieszkania chronione, to umożliwienie w nich zamieszkania) – udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej,
- w uzyskaniu zatrudnienia (ten rodzaj pomocy polega na wspieraniu wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z możliwościami i dążeniami, motywowaniu i zachęcaniu wychowanka do aktywizacji zawodowej oraz udzielaniu informacji na temat form i sposobów poszukiwania pracy, współpraca z Powiatowymi Urzędami Pracy),
- na zagospodarowanie – w formie rzeczowej – udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Pomoc na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w placówce przez okres **co najmniej 1 roku**.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki (udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki):

Przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole wyższej, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, w zakładzie kształcenia nauczycieli lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Przysługuje osobie usamodzielnianej:

- **samotnie gospodarującą**, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą (776zł),
- **w rodzinie**, w której dochód na osobę nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (600zł).

Wysokość pomocy wynosi **551,10zł** miesięcznie i przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą **25 lat**.

Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki **można zawiesić** (po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego) w przypadku, gdy:

1. wystąpiły szczególne okoliczności związane z tokiem nauki, stanem zdrowia lub zdarzeniem losowym dotyczącym osoby usamodzielnianej;
2. nastąpiła przerwa w kontynuowaniu nauki przez osobę usamodzielnianą w okresie między ukończeniem przez nią szkoły niższego stopnia a rozpoczęciem nauki w szkole wyższego stopnia;
3. stwierdzi się marnotrawienie przyznanej pomocy;
4. osoba usamodzielniana nie realizuje programu usamodzielnienia.

Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki **zawiesza się**, w przypadku gdy przeciwko osobie usamodzielnianej wszczęto postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Jeżeli po upływie okresu zawieszenia pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki (zawiesza się na okres nie dłuższy niż rok) przyczyny jej zawieszenia nie ustąpiły, następuje **odmowa** udzielenia pomocy.

Pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki można **odmówić** w przypadku, gdy:

1. istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc pieniężna zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki została przyznana;
2. osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy;
3. osoba usamodzielniana porzuci naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmie zatrudnienia;
4. osoba usamodzielniana porzuci pracę i uchyla się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia;
5. osoba usamodzielniana została skazana prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z winy umyślnej.

Pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki **zaprzestaje się udzielać** w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

1. kontynuuje naukę w szkole ponadpodstawowej lub szkole wyższej, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie lub
2. bez uzasadnionych powodów zmieniła trzykrotnie na tym samym poziomie kształcenia szkołę lub szkołę wyższą, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, w zakładzie kształcenia nauczycieli lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na usamodzielnienie (udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki):

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie jest **pisemna deklaracja** osoby usamodzielnianej, zawarta w indywidualnym programie usamodzielnienia, że pomoc ta będzie przeznaczona na **zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby** osoby usamodzielnianej, w szczególności na:

1. polepszenie warunków mieszkaniowych;
2. stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podniesienie kwalifikacji zawodowych;
3. pokrycie wydatków związanych z nauką osoby usamodzielnianej innych niż wydatki na kontynuowanie nauki.

Przysługuje osobie usamodzielnianej:

- **samotnie gospodarującej**, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą (776zł),

- **w rodzinie**, w której dochód na osobę nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (600zł).

W przypadku gdy osoba usamodzielniana kontynuuje naukę, pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłaca się **po ukończeniu nauki**. W uzasadnionych przypadkach starosta może wypłacić pomoc pieniężną na usamodzielnienie w trakcie trwania nauki.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie lub dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży ustala się w kwocie odpowiadającej:

- **400% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana opuszcza dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- **400% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres powyżej trzech lat;
- **200% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres powyżej dwóch lat do trzech lat;
- **100% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres od roku do dwóch lat.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy ustala się w kwocie odpowiadającej:

- **300% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej trzech lat;
- **200% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej dwóch lat do trzech lat;
- **100% podstawy (1837zł)** – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres od roku do dwóch lat.

Do okresów pobytu **wlicza się wszystkie okresy**, w ciągu których osoba usamodzielniana przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub w placówce, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Pomoc pieniężną na usamodzielnienie **można zawiesić** (po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego) w przypadku, gdy:

1. wystąpiły szczególne okoliczności związane z tokiem nauki, stanem zdrowia lub zdarzeniem losowym dotyczącym osoby usamodzielnianej;
2. nastąpiła przerwa w kontynuowaniu nauki przez osobę usamodzielnianą w okresie między ukończeniem przez nią szkoły niższego stopnia a rozpoczęciem nauki w szkole wyższego stopnia;
3. stwierdzi się marnotrawienie przyznanej pomocy;
4. osoba usamodzielniana nie realizuje programu usamodzielnienia.

Pomoc pieniężną na usamodzielnienie **zawiesza się**, w przypadku gdy przeciwko osobie usamodzielnianej wszczęto postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Jeżeli po upływie okresu zawieszenia pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki (zawiesza się na okres nie dłuższy niż rok) przyczyny jej zawieszenia nie ustąpiły, następuje **odmowa** udzielenia pomocy.

Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie można **odmówić** w przypadku, gdy:

1. istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc pieniężna zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki została przyznana;
2. osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy;
3. osoba usamodzielniana porzuci naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmie zatrudnienia;
4. osoba usamodzielniana porzuci pracę i uchyla się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia;
5. osoba usamodzielniana została skazana prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z winy umyślnej.

Pomoc na zagospodarowanie (udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej)

Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako **równowartość kwoty** nie wyższej niż **300% podstawy (1837zł)**.

Wartość pomocy na zagospodarowanie dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się jako równowartość 300% podstawy (1837zł).

W skład pomocy na zagospodarowanie mogą wchodzić:

1. materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania;
2. niezbędne urządzenia domowe;
3. pomoce naukowe;
4. sprzęt rehabilitacyjny;
5. sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

Pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Pomoc ta polega na możliwości zamieszkania w mieszkaniu chronionym przez określony okres (jeśli powiat takie mieszkania posiada), ułatwienie uzyskania mieszkania z zasobów gminy (poparcie wniosku o przydział mieszkania).

Pełnoletni wychowanek po uzyskaniu pełnoletności powinien złożyć wniosek o przydział lokalu socjalnego w Urzędzie Miasta lub Urzędzie Gminy w planowanym miejscu osiedlenia.

Pomoc polega na umożliwieniu wskazania kwater prywatnych do wynajęcia, pomoc w zamieszkanu w bursie, udzielanie wskazówek przy poszukiwaniu stancji.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia

Pomocy w uzyskaniu zatrudnienia udziela starosta ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej. Pomoc ta polega na wspieraniu wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z możliwościami i dążeniami. Pomoc w tym zakresie dotyczy także pokierowania do urzędu pracy.

Pomoc prawna, psychologiczna oraz socjalna

Osoba usamodzielniana ma możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej lub pomocy socjalnej w sytuacji przeżywania trudności, potrzeby wsparcia w rozwiązywanie problemów życiowych, uzyskania informacji o prawach i uprawnieniach osoby usamodzielnianej, uzyskania informacji o instytucjach funkcjonujących na terenie powiatu mogących służyć wsparciu wychowankowi, pomocy w kontakcie z tymi instytucjami. Pomoc ta jest świadczona bez względu na posiadany dochód.

Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie dokonuje **oceny końcowej** indywidualnego programu usamodzielnienia.

.....
data i podpis osoby usamodzielnianej